Webinaari poliittisten mainosten rahoittajille

28.10.2026

Artur von Bonsdorff ja Aino Lehto

Poliittisen mainonnan asetus ja sen valvonta

Aino Lehto

Johtava lainsäädäntöasiantuntija

Tämän esityksen jälkeen tiedät

- mistä sääntelyssä on kyse
- milloin viesti on poliittista mainontaa
- mitä sääntely tarkoittaa rahoittajille
- miten velvoitteiden noudattamista valvotaan
- mistä saa neuvontaa

Sääntelyn tarkoitus

Avoimuus

Yleisön pitää voida tunnistaa poliittinen mainos ja ymmärtää, kenen puolesta sitä esitetään

Yhteiset pelisäännöt

Yhdenmukaiset säännöt poliittisen mainonnan ja siihen liittyvien palvelujen tarjoamiselle EU:ssa

Perusoikeudet

Erityisesti yksityisyyden ja henkilötietojen suojan turvaaminen poliittisessa verkkomainonnassa

Vapaiden vaalien ja demokratian suojaaminen

Poliittinen mainonta on edelleen sallittua!

Sääntelykokonaisuus ja ohjeet

Poliittisen mainonnan asetus

Poliittista mainontaa koskevat velvoitteet

Laki asetuksen noudattamisen valvonnan järjestämisestä

Toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltuudet ja seuraamukset

Komission täytäntöönpanoasetukset

Tarkemmat muodot, mallit ja tekniset ratkaisut

Komission ja toimivaltaisten viranomaisten ohjeet

Tuki sääntelyn soveltamiseen

Poliittisen mainonnan määritelmä

Viestin laadinta, sijoittelu, edistäminen, julkaiseminen, näyttäminen tai levittäminen millä tahansa välineellä

Korvausta vastaan, sisäisen toiminnan kautta tai osana poliittista mainoskampanjaa

Poliittisen toimijan viesti

Poliittisen toimijan itse toteuttama tai hänen edukseen tai puolestaan toteutettu viesti

- ei kuitenkaan puhtaasti yksityinen tai puhtaasti kaupallinen viesti

Vaikuttamaan suunniteltu viesti

Viesti on omiaan ja suunniteltu vaikuttamaan vaalien tai kansanäänestyksen tulokseen, äänestyskäyttäytymiseen taikka lainsäädäntö- tai sääntelyprosessiin

Määritelmän ulkopuolelle jäävät

- Virallinen vaalitiedotus ja muu viranomaisen virallinen yleisöviestintä
- Poliittiset mielipiteet ja muu toimituksellinen sisältö, joka kuuluu toimituksellisen vastuun piiriin
- Yksityishenkilöinä ilmaistut poliittiset mielipiteet

Milloin on kyse poliittisen mainonnan **palvelun** tarjoamisesta?

Poliittisen mainonnan palvelu

Ulkopuolinen palveluntarjoaja

Palvelu koostuu poliittisen mainoksen laadinnasta, sijoittelusta, edistämisestä, julkaisemisesta, näyttämisestä tai levittämisestä

Palvelu on taloudellista toimintaa, josta tavallisesti maksetaan **korvaus**

Ei poliittisen mainonnan palvelua

Puhdas oheispalvelu

Ei suoraa vaikutusta mainonnan sisältöön, esittämiseen tai toteuttamiseen, esim. posti- ja painopalvelut

Sisäinen toiminta

Poliittista mainontaa toteutetaan *omatoimisesti* ilman ulkoista palveluntarjoajaa

Asetuksen keskeiset velvoitteet ja palveluketjun eri roolit

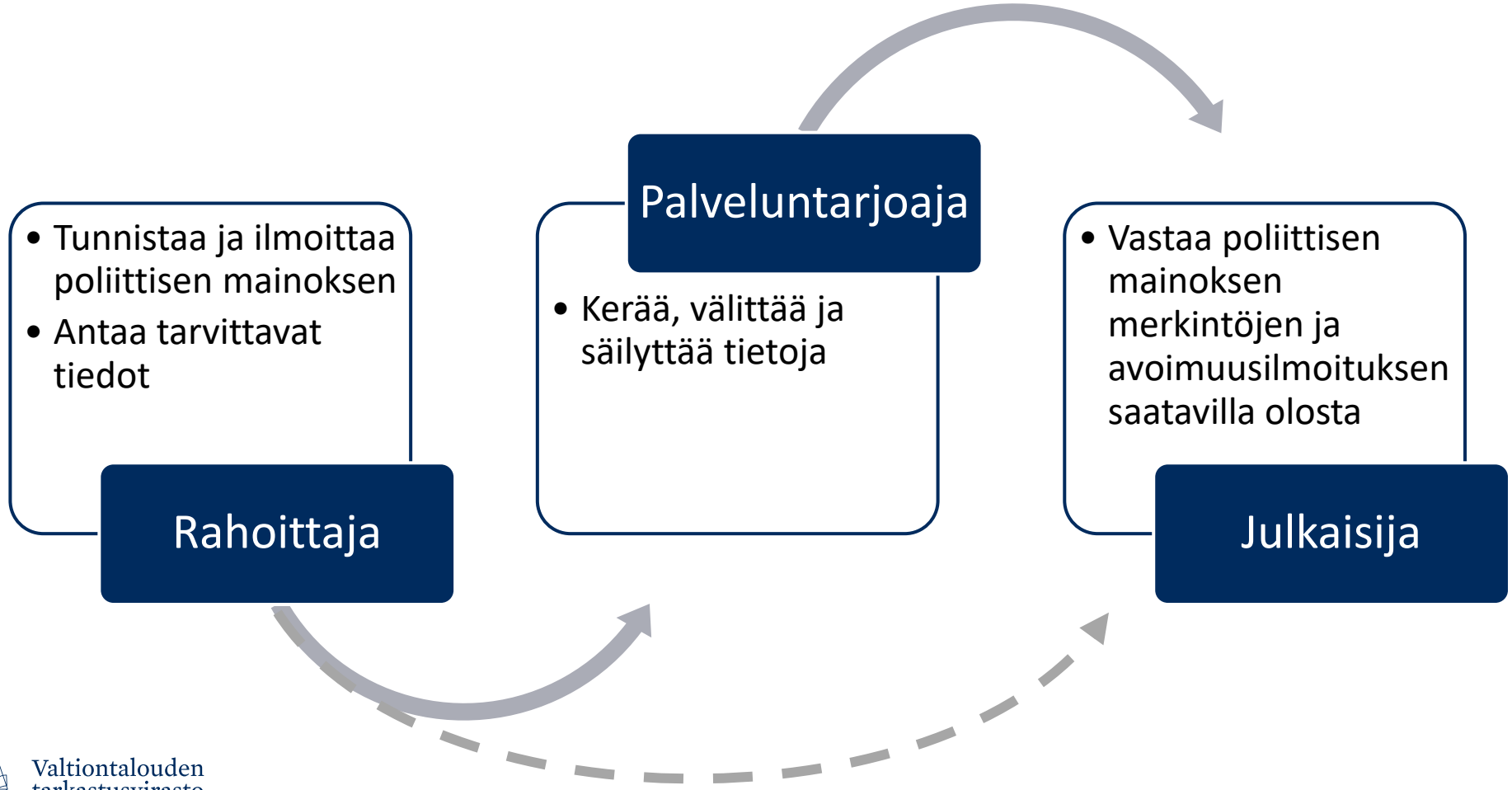

Rahoittajat ja näiden keskeiset velvoitteet

Rahoittaja

- se, jonka toimeksiannosta tai puolesta poliittinen mainos toteutetaan
- esim. poliittinen toimija, yhdistys, yritys tai muu taho

Rahoittajan vastuulla on

- **ilmoittaa** palveluntarjoajalle, että pyytää poliittisen mainonnan palvelua, ja liitynnästään EU-alueeseen
- **toimittaa** palveluntarjoajalle mainoksen merkitsemisen ja avoimuusilmoituksen kannalta tarvittavat tiedot
- **korjata** virheelliset tiedot viivytyksettä – rahoittaja vastaa antamiensa tietojen paikkansapitävyydestä
- **toimittaa** tarvittavat tiedot julkaisijalle, jos välissä ei ole palveluntarjoajaa

Palveluntarjoajat ja näiden keskeiset velvoitteet

Palveluntarjoaja

- se, joka tarjoaa poliittisen mainonnan palvelua
- esim. mainos- ja viestintätoimistot

Palveluntarjoajan vastuulla on mm.

- **huomioida** asetuksen velvoitteet sopimusjärjestelyissä
- **selvittää** tarvittavat tiedot rahoittajalta
- **säilyttää** tarjottua poliittisen mainonnan palvelua koskevat tiedot
- **toimittaa** tarvittavat tiedot julkaisijalle
- **nimetä** yhteystaho viranomaisyhteydenpitoon sekä pyynnöstä toimittaa tietoja viranomaisille ja muille kiinnostuneille tahoille

Julkaisijat ja näiden keskeiset velvoitteet

Julkaisija

- se poliittisen mainonnan palveluntarjoajaa, joka julkaisee, näyttää tai levittää poliittista mainontaa
- esim. mediatalot ja ulkomainosyhtiöt.

Kaikkia palveluntarjoajia koskevien velvoitteiden lisäksi julkaisijan vastuulla on mm.

- **varmistaa,** että jokaisen poliittisen mainoksen yhteydessä on poliittisen mainoksen merkinnät ja avoimuustiedot
- **säilyttää** avoimuusilmoitukset
- **asettaa** verkkomainokset ja niiden avoimuusilmoitukset saataville eurooppalaiseen rekisteriin
- **liittää** toimintakertomukseensa poliittisen mainonnan palveluja koskevat tiedot (määräaikaisraportointi)
- **tarjota** mekanismi asetuksen vastaisten mainosten ilmoittamiseen ja käsitellä saamansa ilmoitukset

Merkintä- ja avoimuusvelvoitteet

Poliittisen mainoksen merkinnät

- maininta, että kyseessä on POLIITTINEN MAINOS
- mainoksen rahoittaja ja tarvittaessa määräysvaltaa käyttävä taho
- tilanteen mukaan tieto siitä, mihin vaaleihin, äänestykseen tai lainsäädäntö- tai sääntelyprosessiin mainos liittyy
- tieto siitä, onko käytetty kohdentamista tai näyttämistekniikoita
- avoimuusilmoitus tai tieto siitä, mistä se on saatavilla

Avoimuusilmoituksen tiedot (mm.)

- rahoittaja ja määräysvaltaa käyttävä taho sekä maksaja, jos eri kuin rahoittaja
- mainoksen julkaisu-, näyttämis- tai levittämisajanjakso
- mainoksesta tai kampanjasta maksetut rahamäärät, rahoituksen alkuperä ja rahamäärien laskentamenetelmä
- mainokseen mahdollisesti liittyvät vaalit, äänestys tai lainsäädäntö- tai sääntelyprosessi sekä linkit lisätietoihin
- linkit poliittisten verkkomainosten eurooppalaiseen rekisteriin
- ohjeet asetuksen vastaisesta mainoksesta ilmoittamiseen julkaisijalle sekä tieto aiemman version julkaisun keskeytyksestä rikkomuksen vuoksi
- mahdolliset tiedot käytetystä henkilötietoihin perustuvasta kohdentamisesta tai näyttämistekniikasta

Toimivaltaiset viranomaiset ja valvonta

- **Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV)**
  - pääasiallinen valvoja
  - kansallinen yhteyspiste
- **Tietosuojavaltuutettu (TSV)**
  - valvonta kohdentamisen osalta
- **Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)**
  - koordinointitehtävä välityspalvelujen tarjoajien osalta

- Ohjaus ja neuvonta
- Valitusten vastaanottaminen
- Tiedonsaanti-, tiedonvaihto- ja tarkastusoikeus
- Valvontapäätös
  - tehosteena uhkasakko
- Palveluntarjoajien seuraamusmaksu
- Julkinen varoitus

Mitä uusi sääntely tarkoittaa poliittisen mainonnan rahoittajille?

Artur von Bonsdorff

Johtava asiantuntija

Kuka on poliittisen mainonnan rahoittaja?

- Rahoittaja on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jonka toimeksiannosta tai puolesta poliittinen mainos laaditaan, sijoitetaan, edistetään, julkaistaan, näytetään tai levitetään.
- Esimerkkejä poliittisten mainosten rahoittajista:
  - Puolueet
  - Ehdokkaat
  - Poliitikot
  - Kansalaisjärjestöt
  - Yritykset
- Rahoittajan rooli ei määräydy pelkästään sen perusteella, kuka maksaa laskun: ratkaisevaa on se, kuka on mainoksen **toimeksiantaja**.
- Esimerkki: Jos mainos tehdään ehdokkaan toimeksiannosta, on ehdokas mainoksen rahoittaja, myös vaikka ehdokas myöhemmin antaisi laskun puolueelle maksettavaksi.

Eri toimijat poliittisen mainonnan rahoittajina

Poliittisten toimijoiden mainonta

- Poliittiset toimijat ovat esim. puolueet, piirit, ehdokkaat.
- Poliittisen toimijan viestit ovat asetuksen mukaan lähtökohtaisesti aina poliittista mainontaa.
  - Ellei kyse ole puhtaasti yksityisestä tai puhtaasti kaupallisesta viestistä.
- Poliittisen toimijan viesti voi olla poliittinen mainos vaikka se ei liittyisi esim. vaaleihin tai lainsäädäntöprosessiin.
  - Esim. vuosikokousilmoitukset, toritapahtuman mainostaminen.

Ei-poliittisten toimijoiden mainonta

- Ei-poliittiset toimijat rahoittajina voivat olla esim. yritykset, kansalaisjärjestöt, yksityishenkilöt.
- Ei-poliittisen toimijan viestit voivat olla poliittista mainontaa, jos viesti on omiaan ja suunniteltu vaikuttamaan vaaleihin, äänestyskäyttäytymiseen tai lainsäädäntö- tai sääntelyprosessiin.
- Mainosviestin yhteys esim. vaaleihin vaikuttamiseen tulisi lähtökohtaisesti olla selkeä ja olennainen.
  - Esim. Toimialajärjestö tai ammattiliitto mainostaa eduskuntavaaliteemojaan.

Merkintä- ja avoimuusvelvoitteet ja rahoittajan vastuu

- Kun poliittinen mainos julkaistaan, näytetään tai levitetään korvausta vastaan, on mainoksen täyttävä asetuksen merkintä- ja avoimuusvaatimukset.
- Julkaisija vastaa poliittisen mainoksen merkinnöistä ja avoimuusilmoituksesta, mutta tarvitsee näiden tiedot rahoittajalta.

Poliittisen mainoksen merkinnät

- Maininta, että kyseessä on poliittinen mainos
- rahoittajan tiedot ja tarvittaessa maininta siitä, mihin vaaliin tai lainsäädäntöprosessiin mainos liittyy
- Tieto siitä, mistä avoimuusilmoitus on helposti saatavilla (esim. QR-koodi/linkki).

Poliittisen mainoksen avoimuusilmoitus

Avoimuusilmoituksessa on muun muassa oltava:

- Tarkemmat tiedot mainoksen rahoittajasta
- mainoksen maksajan tiedot, jos se on eri taho kuin rahoittaja
- ajanjakso, jolloin poliittinen mainos julkaistaan, näytetään tai sitä levitetään
- mainoksesta maksetut rahamäärät ja rahoituksen alkuperä
- vaalit, kansanäänestys tai lainsäädäntö- tai sääntelyprosessi, johon mainos mahdollisesti liittyy, sekä tarvittaessa linkit lisätietoihin
- mahdolliset tiedot käytetystä kohdentamisesta tai näyttämistekniikasta.

Sisäinen toiminta – mitä se tarkoittaa?

- Sisäisellä toiminnalla tarkoitetaan tilanteita, joissa toimija toteuttaa poliittisen mainonnan itse omia resurssejaan käyttäen.
- Merkintä- tai avoimuusvelvoitteita ei synny jos poliittisen mainoksen julkaisemiseen, näyttämiseen tai levittämiseen ei käytetä ulkopuolista palveluntarjoajaa.
  - Esim. jos viesti julkaistaan esimerkiksi puolueen omalla sosiaalisen median tilillä ilman maksullista näkyvyyden lisäämistä tai ulkopuolista julkaisupalvelua, merkintöjä ja avoimuusilmoitusta ei tarvita.
- Jos ulkopuolinen palveluntarjoaja osallistuu mainoksen laatimiseen tai toteuttamiseen, merkintä- tai avoimuusvelvoitteita ei synny jos toimija julkaisee mainoksen itse omissa kanavissaan.
  - Palveluntarjoajalle voi silti syntyä asetuksen mukaisia velvoitteita.

Rahoittajan velvoitteet

- Rahoittajilla on velvollisuus tunnistaa poliittinen mainonta ja toimittaa asetuksen vaatimat tiedot palveluntarjoajille.
  - Palveluntarjoajalle on mm. ilmoitettava, että kyseessä on poliittinen mainos.
- Rahoittajan velvollisuutena on antaa poliittisen mainonnan palveluntarjoajalle mainoksen merkitsemisen ja avoimuusilmoituksen kannalta tarpeelliset ja oikeat tiedot.
- Rahoittajan on varmistettava, että annetut tiedot ovat oikeita ja että niitä täydennetään tai korjataan tarvittaessa.

Esimerkkejä poliittisen mainonnan palveluketjusta

Oma mainos, ostettu julkaisu sanomalehdessä

Puolue tekee ja suunnittelee mainoksen itse ja maksaa sanomalehdelle sen julkaisemisesta.

- **Puolue on rahoittaja:** Puolue ilmoittaa lehdelle, että kyseessä on poliittinen mainos, ja toimittaa oikeat tiedot mainoksen merkintää ja avoimuusilmoitusta varten.
- **Sanomalehti on julkaisija:** Sanomalehti vastaa poliittisen mainoksen merkitsemisestä sekä avoimuusilmoituksen laatimisesta ja saataville asettamisesta.
- **Puolueen oma suunnittelutyö on sisäistä toimintaa:** Puolue vastaa sisällöstä, mutta julkaisijan velvoitteet syntyvät sanomalehdelle maksullisen julkaisupalvelun vuoksi.

Mainostoimiston aineisto, oma julkaisu ja jakelu

Puolue tilaa mainosmateriaalit mainostoimistolta, mutta levittää mainoksen itse ja julkaisee sen omissa kanavissaan

- **Puolue on rahoittaja:** Puolue ilmoittaa mainostoimistolle, että kyseessä on poliittinen mainos, ja toimittaa palveluntarjoajalle tarvittavat ja oikeat tiedot mainoksesta.
- **Mainostoimisto on palveluntarjoaja:** Mainostoimisto vastaa omista palveluntarjoajan velvoitteistaan, kuten tietojen keräämisestä ja säilyttämisestä.
- **Puolueen oma julkaiseminen on sisäistä toimintaa:** Kun puolue levittää aineiston itse omissa kanavissaan ilman maksullista julkaisupalvelua, julkaisijan merkintä- ja avoimuusvelvoitteita ei lähtökohtaisesti synny.

Puolue toteuttaa kaiken itse

Puolue tekee, suunnittelee, levittää ja julkaisee mainoksen omilla resursseillaan ilman ulkopuolista palveluntarjoajaa

- **Toiminta on kokonaan puolueen sisäistä toimintaa:** Puolue toimii omilla resursseillaan eikä palveluketjussa ole ulkopuolista palveluntarjoajaa tai julkaisijaa.
- **Julkaisijan velvoitteita ei synny:** Poliittisen mainoksen merkintää tai avoimuusilmoitusta ei lähtökohtaisesti edellytetä.
- **Tilanne voi olla toinen**, jos mainos julkaistaan omassa puoluelehdessä korvausta vastaan tai jos sosiaalisen median alustalle maksetaan oman julkaisun näkyvyyden lisäämiseksi.

Piiri ostaa mainostilaa ja myy sen omalle ehdokkaalle

Piiriyhdistys ostaa sanomalehdestä mainospaikkoja ja myy ne itse omille ehdokkailleen, jotka lopulta myös maksavat mainospaikkojen laskut.

- **Piiri on rahoittaja**, jos mainos toteutetaan piirin toimeksiannosta.
- **Piirin jälleenmyynti omille ehdokkaille on sisäistä toimintaa.**
- **Sanomalehti on julkaisija:** vastaa merkinnöistä ja avoimuusilmoituksesta.
- Rahoittaja eli piiri ilmoittaa mainoksen mahdolliset eri maksajat (ehdokkaat) avoimuusilmoituksessa.

Kysymyksiä poliittisesta mainonnasta

Mistä saa neuvontaa

- https://www.vaalirahoitusvalvonta.fi
  - -> Poliittinen mainonta.
    Verkkosivuilla mm. UKK-sivu.
- neuvonnan s-posti:

  poliittinenmainonta@vtv.fi
- neuvontapuhelin (arkisin klo 10–14)

  09 432 5896

Kiitos! Tack!

- X
- Bluesky
- LinkedIn
- Instagram (Avoimuusrekisteri)

VTV.fi